

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum	26 november
Nummer	1317
Onderwerp	2 ^e monitor en beheersmaatregelen jeugdhulp
Portefeuillehouder	Wethouder Bouw
Behandeld door	A Bongers

1. Waarom wordt de raad geïnformeerd?

Het college levert de raad 2 maal per jaar een monitor jeugdhulp. De nu voorliggende 2^e monitor 2019 levert informatie over geïndiceerde jeugdhulp in 2019 tot 1 September en een vergelijking met dezelfde periode in 2018. Ook wordt er een prognose gegeven van de totale verwachte kosten van jeugdhulp in 2019.

2. Korte inhoudelijke toelichting

De raadsbrief is als volgt opgebouwd:

- A. Een toelichting op de monitor
- B. Stavaza grip op jeugdhulp
- C. Stavaza moties jeugdhulp
- D. Actuele ontwikkelingen

A. Toelichting op de monitor.

Declaraties

De cijfers in de monitor zijn gebaseerd op declaraties. Omdat veel declaraties pas na vijf maanden binnenkomen (er mag zelfs vijf jaar later nog worden gedeclareerd) geven de cijfers een voorlopige stand weer. Juist om die reden is ervoor gekozen in de monitor een vergelijking te maken met dezelfde periode van vorig jaar. De verwachte totale kosten over 2019 worden via een prognose weergegeven. Deze prognose gaat niet alleen uit van declaraties, maar ook van verzoek om toewijzingen (VOT's) bij de gemeente en productiecijfers van aanbieders.

Aantal jongeren

Het aantal jeugdigen met jeugdhulp in 2019 lijkt redelijk stabiel gebleven ten opzichte van 2018 in dezelfde periode. Respectievelijk 1661 jongeren in 2018 en 1673 in 2019.

Kosten

In de monitor is in tabel 1 te zien dat het totale (tot 1 september 2019) door jeugdhulpaanbieders gedeclareerde bedrag van € 9.646.615 redelijk overeenkomt met 2018 in dezelfde periode (€ 9.505.434). Echter als er gekeken wordt naar de prognose (gebaseerd op productiecijfers en toewijzingen) voor heel 2019, valt deze ruim 1,5 miljoen euro hoger uit dan die voor 2018. Dit betekent een kostenstijging van 10% (dezelfde kostenstijging overigens als gemiddeld in de regio H10).

In het algemeen kan gesteld worden dat de gemiddelde kosten per jeugdige stijgen. In Leidschendam-Voorburg is een sterke toename van de kosten bij specialistische GGZ en ambulante jeugdhulp. Waarschijnlijk kan deze kostenstijging worden ondervangen met het bedrag dat Leidschendam-Voorburg toegekend heeft gekregen bij de meicirculaire en het 2^e bedrag dat als compensatie voor voogdij en 18+ kinderen zal worden toegekend bij de decembercirculaire. Het thans toegekende bedrag lijkt vooralsnog voldoende te zijn voor de dit jaar te maken kosten. Zie ook de bijhorende tabel in de monitor. Op de compensatieregeling wordt nader ingegaan bij het onderdeel "Grip op Jeugd" in deze raadsbrief.

Mogelijke verklaringen van de kostenstijgingen

- De problematiek van de doelgroep in de jeugdwet is zwaarder geworden. Daarnaast krijgen jeugdigen minder snel een indicatie voor de Wet Langdurige Zorg (Wlz) als gevolg van de strengere toelatingseisen die medio 2017 zijn ingegaan. Ze komen daardoor eerder- en blijven langer in de Jeugdwet. Dit Wlz effect zagen we ook in 2018, maar blijft doorwerken in 2019.
- Het gebrek aan passend of speciaal onderwijs speelt een rol bij de stijging van de kosten van ambulante begeleiding. Dit betreft met name de groep kinderen in de leeftijd van 4/5 jaar tot en met 12 jaar.
- Het beroep op de ambulante hulpverlening is gestegen. Er lijkt sprake te zijn van een aanzuigende werking door de stijging van het aantal aanbieders. Dit hangt mogelijk samen met de verschuiving die waarneembaar is van het aantal cliënten van de F12 (de grootste 12 aanbieders) naar nieuwe aanbieders in het veld. De F12 geven aan daardoor met jeugdigen de met zwaarste problematiek achter te blijven.
- Aanbieders stellen dat de stijging in de specialistische GGZ te maken kan hebben met prestatiedruk in het onderwijs en druk van sociale media om een perfect leven te leiden.

De vraag is: is de jeugd ggz wel bedoeld om de mentale druk vanuit de samenleving om te presteren op school op te lossen?

- Er zijn signalen dat jeugdigen soms noodgedwongen in traject blijven, omdat er geen plek is bij een geschikte uitstroomvoorziening. Een grote aanbieder geeft aan dat dit regelmatig voorkomt.
- De aanwezigheid van Schakenbosch en Vliet en Burgh, 2 grote instellingen in Leidschendam-Voorburg, waarbij jeugdigen vanaf 18 jaar en kinderen onder voogdij gefactureerd worden aan Leidschendam-Voorburg biedt geen verklaring voor de stijging in kosten, immers zij waren er in 2018 ook al, maar deze aanwezigheid verklaart wel waarom uitgaven op jeugdzorg in de gemeente, met name op JeugdzorgPlus zo hoog zijn.

Bijna alle bovengenoemde ontwikkelingen spelen zowel in de H10 Regio als in de rest van Nederland. Alleen de aanwezigheid van Schakenbosch en de opvang van Tienermoeders is specifiek voor Leidschendam-Voorburg.

Voor meer informatie over alle ontwikkelingen wordt verwezen naar de monitor in de bijlage.

B. Stavaza acties grip op jeugd.

Onderscheid moet gemaakt worden tussen lokale acties en regionale acties die op H10 niveau en door het inkoopbureau moeten worden opgepakt.

Lokale acties:

Contractmanagement

De grootste kostenpost voor Leidschendam-Voorburg in 2018 was Jeugdzorg Plus. Nog niet alle declaraties van 2019 zijn binnen, maar op basis van de prognose vormt Jeugdzorg Plus weer de grootste kostenpost. Daarom is het contractmanagement hiervoor grondig opgepakt. Een data-analyse is gemaakt van de doelgroep en declaraties van Schakenbosch. Zo is duidelijk geworden dat er een groot aantal jongeren in Schakenbosch zit die ouder is dan 18,5 jaar, door gebrek aan uitstroommogelijkheden, hoewel dit feitelijk de maximumgrens van gesloten jeugdzorg is. Na lobby richting het ministerie is besloten dat de compensatieregeling ook zal gelden voor jongeren die ouder zijn dan 18,5. Andere jaren werd de gemeente hier niet voor gecompenseerd.

Het ministerie heeft recent laten weten dat: “de Gemeente Leidschendam-Voorburg bij de decembercirculaire 2019, compensatie ontvangt (over 2018) ter hoogte van € 2,564.858”. Hier is de compensatie voor de tienermoeders en voogdijkinderen bij Vliet en Burgh inbegrepen.

Het betreft 72 voogdij en 83 18+ jeugdigen

Er wordt nu onderzocht of dit bedrag meegenomen kan worden in het boekjaar 2019, waarmee de stijging in kosten kan worden opgevangen.

Inzet POH Jeugd en voorliggend veld

De tweede grote kostenpost in de jeugdzorguitgaven is de Specialistische GGZ. De grootste verwijzer naar de GGZ is de huisarts. Om hier meer grip op te krijgen en de hulp laagdrempelig te organiseren heeft de gemeente huisartsen aangeboden om met een praktijkondersteuner jeugd (POH-J) te gaan werken. Sinds 1 januari 2019 hebben 8 praktijken een POH-J; per 1 oktober 2019 is dat gestegen naar 13 huisartspraktijken. Hoewel het te vroeg is om eenduidige conclusies te trekken, lijkt er sprake van een positieve ontwikkeling. Bij de praktijken met een POH-J zijn minder verwijzingen naar specialistische GGZ waarneembaar ten gunste van de (veel goedkopere) basis-GGZ. De gemeente zoekt momenteel de samenwerking met de zorgverzekeraar om tot uitbreiding van het aantal praktijken met een POH-J te komen.

De huisarts is ook de grootste verwijzer naar ambulante jeugdhulp, de 3^e grote kostenpost en grote stijger ten opzichte van 2018.

Passend onderwijs

Onder ambulante jeugdhulp valt o.a. ook dagbesteding. Een aantal kinderen maakt gebruik van dagbesteding op een zorgboerderij of specialistische kinderopvang omdat er geen plek voorhanden is via passend onderwijs. Daarnaast wordt door scholen gevraagd om (zorg) ondersteuning, de z.g. shadows, in te zetten in de klas. Er zal samen met het onderwijs gekeken worden hoe er gezamenlijk onderwijs-zorg trajecten kunnen worden ontwikkeld.

Regionale acties:

- Deelname landelijke lobby op effecten pakketmaatregelen Wlz. De Wlz heeft medio 2017 de toelating voor jeugdigen waar nog ontwikkelperspectief is, afgesloten. In de praktijk komt dit erop neer dat er nauwelijks jongeren onder de 18 in aanmerking komen. Daarnaast is het aantal Wlz plekken sterk ingekrompen, waardoor er voor jongeren als zij eenmaal 18 zijn en voldoen aan de toelatingseisen, geen plek is. Op Schakenbosch staan circa 4 jongeren langer dan 1 jaar op de wachtlijst voor een Wlz-plek. Er is een regionaal projectplan opgesteld. Leidschendam-Voorburg is hier nauw bij betrokken.
- Onderzoek naar mogelijk oneigenlijk gebruik van maatschappelijke voorzieningen ten gunste van financiële resultaten aanbieders. Hier wordt nader op ingegaan onder de kop "woekerwinsten" verderop in deze raadsbrief.
- Er is een richtlijnenkader GGZ opgesteld. Dat houdt in dat op basis van een analyse van 2015 tot heden, is gekeken wat de gemiddelde duur van een traject is per indicatie. In contractgesprekken kan dit richtlijnenkader ingezet worden om te bespreken waarom de

aanbieder met veel cliënten (ver) boven deze norm zit. Onderzocht wordt of er ook voor andere vormen van jeugdhulp een richtlijn kan worden ontwikkeld.

C. Stand van zaken moties jeugdhulp

Wachttijsten

Het Nederlands Jeugdinstituut heeft onderzoek gedaan naar de wachttijst problematiek. Het instituut constateert dat er al meer dan 30 jaar wachttijsten zijn en dat het niet haalbaar zal zijn om volledig zonder wachttijsten te kunnen werken. Zoals aangeven in de raadsbrief over doorlooptijden (Ibabs 1226) zijn er wel doorlooptijden vastgelegd per sector. Ieder kwartaal worden deze besproken met de zorgaanbieders. Als de zorg niet beschikbaar is wordt overbruggingszorg geleverd. Daarnaast is, om de wachttijsten in de zorg beter te beheersen, het project zorglogistiek van start gegaan. Dit houdt in dat de 8 jeugdaanbieders, waar de meeste wachttijsten zijn, samenwerken in een gezamenlijk loket. Iedere week zitten deze zorgaanbieders aan tafel om nieuwe aanmeldingen, en jeugdigen die willen/moeten doorstromen te bespreken. Doel van deze besprekingen is dat bepaald wordt welke zorgaanbieder een plek en traject gaat bieden aan de jeugdige, hoe lang de wachttijd is en wat er ter overbrugging mogelijk is. Op deze manier hoeft de aanmelder niet meer verschillende jeugdhulpaanbieders af te bellen, maar krijgt via dit loket antwoord. Hierdoor is er sprake van meer grip op wachttijsten, minder overplaatsingen en jongeren worden sneller op de juiste plek geplaatst. Opgemerkt moet worden dat er een ernstig tekort aan zorgpersoneel is (en financiële middelen om meer personeel in te huren) en een gebrek aan fysieke plekken voor doorstroming, wat het proces niet vereenvoudigt.

Woekerwinsten

Pointer-KRO-NCRV heeft samen met Follow The Money en Reporter Radio een lijst opgesteld van zorginstellingen die mogelijk onrechtmatige winst maken. Dit betreft (zorg)bedrijven die twee jaar op een rij meer dan 10% winst maken. Met behulp van een door het inkoopbureau H10 ingekochte tool zijn de jaarrekeningen van alle partijen die voorkomen op de lijst en zorg leveren in Haaglanden onderzocht. Van de 348 aanbieders die zorg leveren in Haaglanden, komen er 8 voor op de lijst. Dat is 2,3 % van de regionale jeugdzorgleveranciers. In LV hebben 4 van deze partijen in 2018 zorg geleverd voor een totaalbedrag van € 167.000 dat is 0,9 % van de totale jeugdzorg uitgaven van LV. Bij 3 partijen blijkt een plausibele verklaring (bijvoorbeeld lage huisvestingslasten). Op basis van de huidige gegevens blijkt er geen sprake te zijn van woekerwinsten. Een partij wordt nog nader onderzocht door het inkoopbureau.

Overschrijding budgetten en ombuiging binnen taakveld jeugd

Met de maatregelen grip op jeugd wordt hard gewerkt om de overschrijdingen bij het taakveld jeugd tegen te gaan. Er zijn (kleine) successen te noemen zoals inzet van POH-jeugd en de verhoogde compensatie van het rijk.

De gemeente gaat onderzoeken hoe jeugdhulp begrensd kan worden. Te denken valt hierbij aan het eerdergenoemde richtlijnenkader voor GGZ inzet en een nog uit te werken kader inzake de inzet van eigen kracht. Toch moet ook geconstateerd worden dat veel jeugdinstellingen het moeilijk hebben en dat woekerwinsten bij zorginstellingen zelden voorkomen. De overheveling van taken door het rijk is met een flinke korting doorgevoerd en zowel instellingen als gemeenten ondervinden hier de gevolgen van.

Verlichting administratieve druk

De gemeenten binnen de H10 doen samen met jeugdhulpaanbieders mee aan de landelijke schrapsessies om de administratieve druk bij aanbieders te verminderen. De schrapsessies gaan ook over vermindering van het aantal processen. In dit verband is het relevant om de implementatie van Beter Samenspel te vermelden. Dit betreft een methodiek om te kijken hoe duurzame verandering bereikt kan worden bij gezinnen in gedwongen hulpverlening bij Jeugdbescherming (JB) en de kennis van de jeugdbescherming eerder lokaal ingezet kan worden. Belangrijk is dat zowel bij gemeenten als bij jeugdhulpaanbieders dezelfde risico-inventarisatie gebruikt wordt, een gezamenlijke taal gebruikt wordt en een gezamenlijke bepaling waar (casus) regievoering wordt belegd. De verwachting is dat escalaties (meer) voorkomen kunnen worden en patronen van het gezin doorbroken worden, waardoor er minder inzet van JB en zware jeugdhulp nodig is.

D. Actuele ontwikkelingen.

Zorgcontinuïteit en voorlopige uitstel resultaatsturing

Zoals eerder gemeld aan de raad is een afvaardiging van 4 wethouders van de H10 in gesprek gegaan met de jeugdhulpaanbieders, die het kort geding hebben aangespannen. Zorgcontinuïteit per 1 januari 2020 is hierbij de hoogste prioriteit. Dit gesprek is in goede sfeer verlopen, waarbij wederzijdse intentie is om een overeenkomst te hebben voor het nieuwe jaar. Gelijktijdig loopt een ambtelijk proces om voorstellen op te stellen en door te rekenen. Ook gaat de delegatie van wethouders in gesprek met het Rijk.

Naar verwachting zullen er tijdelijke contracten moeten worden afgesloten met circa 200 aanbieders, grotendeels op basis van de huidige voorwaarden. Dat betekent (tijdelijk) uitstel van de resultaat-gestuurde inkoop 2020. De intentie is dat op 1 januari 2022 het stelsel in werking treedt met een overgangsjaar in 2021.

Aankondiging van een aanpassing van de Jeugdwet

Op 7 november jl. is een kamerbrief uitgegaan over een aanpassing van de jeugdwet. In de brief wordt aangegeven dat het Rijk jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering beter wil ordenen, door duidelijkheid te scheppen over de indeling en taken van jeugdzorgregio's, bepalen van het juiste schaalniveau voor taken en het borgen van zorgvuldigheidseisen bij de inkoop van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Het ministerie geeft aan via een AMvB regels te zullen stellen voor reële prijzen met de verplichting tot indexatie. De H10 is bezig met een analyse wat dit voor Haaglanden betekent en welke maatregelen genomen moeten worden. Opgemerkt moet worden dat het Rijk de gemeente veel verplichtingen oplegt maar vooralsnog niet zorgt voor een toereikend budget om deze maatregelen uit te voeren.

Inspectierapport jeugdbescherming en jeugdreclassering

Op 8 november hebben de inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV) een rapport gepresenteerd waarin zij concluderen dat jeugdigen met een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel onvoldoende beschermd zijn.

Bovengenoemde kamerbrief over aanpassing van de jeugdwet, is gedeeltelijk een reactie op dit inspectierapport.

De Inspecties hebben geen regio-specifiek rapport opgesteld, waardoor regionale verschillen niet herleidbaar zijn. In andere regio's speelt de wachtlijstproblematiek bij de Gecertificeerde Instellingen (GI's), zoals jeugdbescherming en jeugdreclassering ook wel genoemd worden, al enige tijd en helaas is dit nu ook Haaglanden het geval.

Op het moment kent Haaglanden drie lokale GI's. Navraag leert dat er op dit moment 30 jeugdigen geen vaste jeugdbeschermers hebben. Hier zitten geen jeugdigen van Leidschendam-Voorburg bij. Om snel tot oplossingen te komen hebben de gemeenten in de H10 met GI's en het ministerie van Justitie en Veiligheid afgesproken om nog voor het nieuwe jaar gesprekken te plannen tussen gemeenten en GI's. Dit moet een blauwdruk van de regionale situatie opleveren. In de tussentijd zal elke 2 weken een update van de wachtlijst opgesteld worden. Vanuit de gemeente wordt hard gewerkt om ervoor te blijven zorgen dat kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien. Met dit als belangrijk uitgangspunt wordt de komende tijd verder gewerkt om de zorg voor kinderen in de gemeente te borgen.

Datum 26 november 2019

Nummer 1317

Pagina 8/8

Burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

A. Van Mazijk
secretaris

K. Tigelaar
burgemeester

Bijlagen

1317 2e jeugdmonitor jeugdhulp en beheersmaatregelen